

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนับเป็นสถานศึกษาของเอกชน ที่พัฒนามาจากระบบ " ปอเนาะ " โดยรัฐได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาวิชาศาสนาควบคู่วิชาสามัญ นับตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน บุคลากร และด้านวิชาการ และพยายามปรับปรุง พัฒนาระบบปอเนาะ เพื่อให้เป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ดังที่จำรัส นองมาก(2538 : 2 - 4) กล่าวว่า การจัดการศึกษาของเอกชน สามารถแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของรัฐบาล แต่ในระยะเริ่มแรกจะประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง เป็นที่นิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนเป็นอันมาก ต่อมาเมื่อโรงเรียนเอกชนเพิ่มมากขึ้นปัญหาเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษาก็มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นด้วย จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องส่งเสริม ควบคุม ดูแลและสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนมีคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา การควบคุมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในระยะแรกรัฐจะใช้วิธีเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับโรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ก็จะได้รับรองวิทยฐานะเทียบเท่าโรงเรียนรัฐบาล แต่ปัญหาที่ตามมาโดยรวมคือ ไม่สามารถจูงใจผู้ประกอบการให้พัฒนาโรงเรียนตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เหตุผลที่สำคัญคือ เมื่อโรงเรียนได้รับการรับรองวิทยฐานะแล้วจะได้ตลอดไป ไม่มีการตรวจสอบหรือรับการประเมินจากหน่วยงานของรัฐในเรื่องการรับรองวิทยฐานะอีก สอดคล้องกับวิชา บุญสม (2520 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการบริหารโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ระเบียบปฏิบัติและกระบวนการที่ใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามจะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม พ.ศ.2498 โดยมีโต๊ะครูเป็นเจ้าของ ผู้จัดการและครูใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนมากจะมีการขอผ่อนผันที่จะปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมาย เนื่องจากไม่เข้าใจระเบียบการจัดสถานศึกษาของทางราชการ

จากข้อความข้างต้น จึงชี้ชัดให้เห็นว่าผู้บริหาร โรงเรียนถือเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และปรัชญาของโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนจะช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าและเป็นผู้ทำให้เป้าหมายการจัดการศึกษาที่วางไว้บรรลุผล การบริหารโรงเรียน ย่อมไม่อาจปฏิเสธได้ว่าตัวแปรสำคัญที่สุดของความสำเร็จในสถานศึกษา อยู่ที่ผู้บริหาร โรงเรียนนั่นเอง(สมชัย วุฑฒิปรีชา,2538: 15

และ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2521: 1) ซึ่งสร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถธมานะ (2541 : 253) กล่าวว่า องค์การจะสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ผู้นำในองค์การนั้นเป็นอย่างมาก เพราะว่ามีผู้นำที่ดีจะพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิดชนก เชิงเซาว์, อัมภา บุญช่วย และทวิ ทองคำ(2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์โครงสร้างขององค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีองค์ประกอบเพียงสามด้านเท่านั้นที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หนึ่งในนั้นได้แก่ การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ในฐานะหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนเพื่อเป็นทางเลือกที่ดีอีกทางหนึ่งสำหรับผู้บริหารทางการศึกษา จึงได้พัฒนาแนวทางการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยประกาศใช้เป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2536 แทนระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับรองวิทยฐานะโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2484 ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนมุ่งมั่นพัฒนายกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของตนเองสู่ความเป็นเลิศ เพื่อเป็นหลักประกันว่าคุณภาพกระบวนการจัดการและผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลผลิตหรือการจัดการศึกษาสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคม ในการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครบถ้วน ตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม (สงบ ลักษณ์ะ, 2541: 2)

กลไกสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจากเนื้อหาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้มีสาระสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นหลายประการในวงการศึกษาไทยและหนึ่งในสาระสำคัญที่จะกล่าวถึงก็คือเรื่องที่ว่าด้วยมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งมีอยู่ 5 มาตรา ตั้งแต่มาตราที่ 47 – 51 โดยเฉพาะในมาตราที่ 48 ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก(วิชาการ, 2542 : 1-2)

การประกันคุณภาพการศึกษาถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการบริหารงานในระบบสถานศึกษาให้บรรลุถึงคุณภาพประ โยชน์ของการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน จนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง (วิชาการ , 2542 : 5) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสถานศึกษาทุกแห่ง และถือเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการบริหารที่ขาดไม่ได้ ทั้งนี้เพราะว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะสะท้อนกลับให้ผู้บริหาร โรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนได้รับรู้ถึงระดับคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาให้สูงขึ้น และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ซึ่งนอกจากจะส่งผลดีต่อบุคลากรของโรงเรียนทุกคนแล้วยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับบริการคือ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนมีศักยภาพที่จะจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

การประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยกระบวนกรดำเนินการ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ 2547 : 190)

1. **การควบคุมคุณภาพการศึกษา** เป็นกระบวนการเพื่อนำไปสู่ระบบคุณภาพดังนี้
 - 1.1 การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ปัจจัยและกระบวนการ
 - 1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน ได้แก่ การดำเนินการจัดปัจจัยต่างๆมีมาตรฐาน เช่น พัฒนาอาจารย์ผู้สอน พัฒนาผู้บริหาร ปัจจัยส่งเสริม หรือสนับสนุนอื่นๆ รวมทั้งการจัดการองค์กรหรือคณะกรรมการบริหารฝ่ายต่างๆ ของสถานศึกษา การปรับกลยุทธ์และกระบวนการทัศน์ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น
2. **การตรวจสอบคุณภาพ** เป็นกระบวนการเพื่อรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สภาพจุดเด่น จุดด้อย และนำไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาต่อไป ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.1 การประเมินความก้าวหน้าของสถานศึกษา และจัดทำรายงานต่อประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ โดยคณะกรรมการในสถานศึกษา จัดให้มีการตรวจสอบภายใน (Internal Audit)
 - 2.2 การประเมินความก้าวหน้าจากองค์กรภายนอก (External Audit) เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
3. **การประเมินคุณภาพ** เป็นกระบวนการติดตามหรือตรวจสอบคุณภาพว่าถึงเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใด ซึ่งประกอบด้วย

3.1 การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นมีมาตรฐานแล้วยัง มีเรื่องใดที่ควรปรับปรุงให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน

3.2 การประเมินเพื่อขอรับรองมาตรฐาน (Accreditation) เป็นการขอรับรองจากองค์กรภายนอกโดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานในระดับสากล

จากงานวิจัยของจูไรรัตน์ สุครุ่ง (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่สังกัดกรมสามัญศึกษา : กรณีศึกษา โรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของผู้บริหาร ด้านความรู้เรื่องการบริหารงานวิชาการ การจัดบุคลากร การนิเทศติดตามผล การสร้างขวัญและกำลังใจ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ บุรี แก้วเล็ก (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะกับกระบวนการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครปฐม พบว่า ทักษะการบริหารงานทั้ง 3 ด้านของผู้บริหาร โรงเรียน อันได้แก่ ทักษะด้านมนโคติ ด้านบุคคล และด้านเทคนิค ที่มีอยู่ได้ส่งผลอย่างสำคัญต่อกระบวนการบริหาร ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่ว่าในด้าน การตัดสินใจ การวางแผน การจัดองค์การ การติดต่อสื่อสาร การใช้อำนาจบังคับบัญชา การประสานงาน และการประเมินผลงาน

จากแนวคิด และข้อค้นพบทางการวิจัยจะเห็นได้ว่า ทักษะการบริหารงาน และทักษะทางวิชาการของผู้บริหาร เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นต่อกระบวนการบริหารการศึกษา หากผู้บริหารขาดทักษะในการบริหารงาน และทักษะทางวิชาการแล้ว การที่จะปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาตาม มาตรา 48 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ให้บรรลุผลได้นั้นย่อมเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก หรืออาจจะทำให้เป้าหมายที่วางไว้ไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร ดังที่ อับดุลฮามิด จะปะเกีย (2547 :76) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอภินันท์ บินมามะ (2546 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาสที่พร้อมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก พบว่า 1) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ยังขาดความตระหนักและความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากขาดงบประมาณ การนิเทศ ติดตามผล

ใช้วิธีการที่ไม่หลากหลาย 2) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมินผล และรูปแบบการจัดทำเครื่องมือ การจัดทำสรุปรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน มาจากความคิดเห็นของบุคลากรภายในโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว การจัดทำสรุปรายงานการประเมินตนเอง มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาจึงรีบเร่งในการจัดทำ 3) บุคลากรในโรงเรียนเกิดความวิตกกังวล ในการรับการประเมินจากองค์กรภายนอก เพราะไม่มั่นใจในความถูกต้องของการดำเนินงานตามความต้องการของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และจำนวนเอกสารสารสนเทศมีจำนวนมากเกินไป จึงเป็นปัญหาในการจัดเก็บและดูแลรักษา

จากความเป็นมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาส่วนหนึ่งมาจากบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งการที่ผู้บริหารจะบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียนและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้ทักษะทางการบริหารงาน และทักษะทางวิชาการ เข้ามาช่วยในกระบวนการบริหารการศึกษาด้วย นั้นย่อมหมาหมายถึง ผู้บริหารต้องใช้ทักษะดังกล่าว ในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วย เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในมาตราที่ 48 ว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาตามปกติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก จากปัญหาและความสัมพันธ์กันดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ผู้วิจัยในฐานะผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้เล็งเห็นความสำคัญของการใช้ทักษะด้านต่างๆสำหรับผู้บริหาร เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด มีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหาร ทักษะทางวิชาการกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหาร ตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ได้เน้นทักษะการบริหารตามแนวความคิดของแคทซ์ (Katz, 1955 : 33 - 42) ซึ่งใช้วิธีวิเคราะห์ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โดยมีทักษะที่จำเป็น 3 ประการ คือ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านเทคนิค และทักษะทางวิชาการ 3 ด้าน ที่คัดสรรมาจากแนวคิดของไวลส์ (Wiles, 1955 : 118) คือ ด้านการประเมินผล ด้านการนิเทศ ด้านการบริหารบุคลากรทางวิชาการ เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่าทักษะด้านต่างๆ เหล่านี้ ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพของผู้บริหารหรือไม่

ทำให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำทักษะด้านนั้นไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ท่วมเทำกำลังความสามารถและศักยภาพที่ทุกคนมีอยู่เพื่อปฏิบัติงานของโรงเรียนบรรลุมาตรฐานตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

วัตถุประสงค์

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหาร ทักษะทางวิชาการกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหาร ตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหาร ระดับทักษะทางวิชาการ ระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร ตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหาร กับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาการ กับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ทักษะการบริหาร ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ทักษะทางวิชาการ ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความสำคัญและประโยชน์

ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย ดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับทักษะการบริหาร ระดับทักษะทางวิชาการ ระดับการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร ตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านการบริหาร ทักษะทางวิชาการ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารต่อไป รวมทั้งทราบข้อมูลในการหาแนวทางพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหาร ทักษะทางวิชาการ กับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหาร ทักษะทางวิชาการกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหาร ตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1.1 ทักษะการบริหาร ของผู้บริหาร โดยผู้วิจัยได้เน้นทักษะการบริหารตามแนวความคิดของแคทซ์ (Katz, 1955 : 33-42) มีทักษะที่จำเป็น 3 ด้าน คือ

1.1.1 ด้านความคิดรวบยอด

1.1.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์

1.1.3 ด้านเทคนิค

1.2 ทักษะทางวิชาการ ของผู้บริหาร คัดสรรมาจากแนวคิดของไวลส์ (Wiles, 1955 : 118)

3 ด้าน คือ

1.2.1 ด้านการประเมินผล

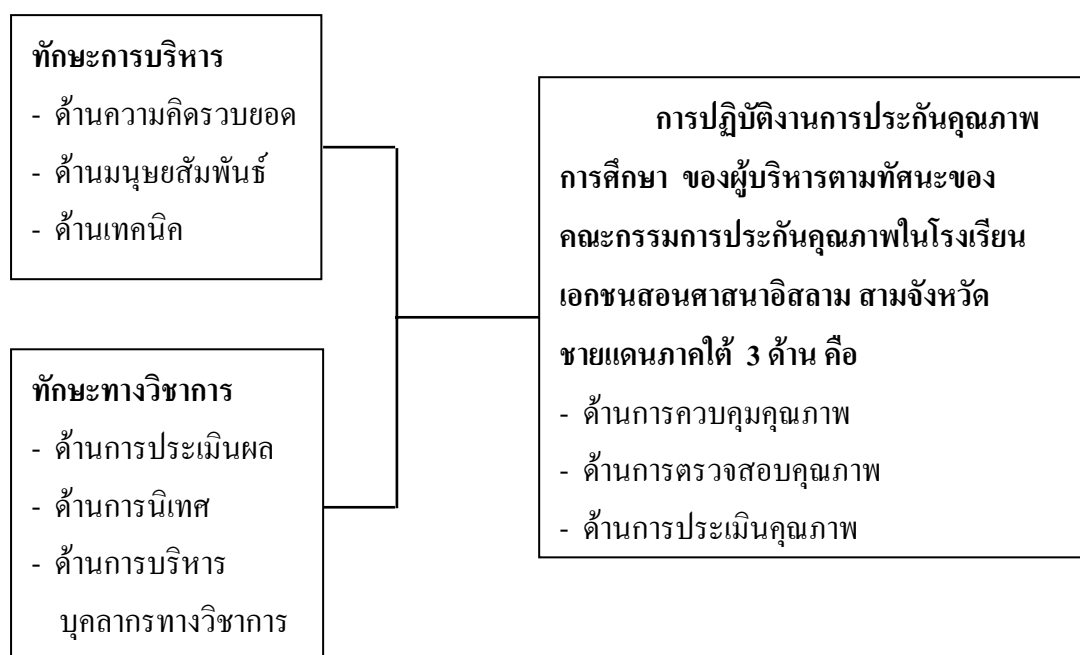
1.2.2 ด้านการนิเทศ

1.2.3 ด้านการบริหารบุคลากรทางวิชาการ

1.3 การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในขอบข่าย 3 ด้าน ดังนี้

- 1.3.1 ด้านการควบคุมคุณภาพ
- 1.3.2 ด้านการตรวจสอบคุณภาพ
- 1.3.3 ด้านการประเมินคุณภาพ

ขอบเขตของเนื้อหาในการวิจัยได้กำหนดตามโครงสร้างและขอบเขตดังแสดงในภาพประกอบที่ 1
ภาพประกอบที่ 1 โครงสร้างและขอบเขตของการวิจัย

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการประกันคุณภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 685 คน จาก 137 โรงเรียน ซึ่งกำหนดโรงเรียนละ 5 คน โดยเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจากจังหวัดยะลา จำนวน 33 โรงเรียน จังหวัดปัตตานี จำนวน 57 โรงเรียน จังหวัดนราธิวาส จำนวน 47 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการประกันคุณภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนทั้งสิ้น 316 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปร (Variable) ที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ ทักษะการบริหารและทักษะทางวิชาการ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ทักษะการบริหาร ของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านเทคนิค

ทักษะทางวิชาการ ของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านการประเมินผล ด้านการนิเทศ ด้านการบริหารบุคลากรทางวิชาการ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การปฏิบัติงานประกันคุณภาพ ของผู้บริหาร ตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมคุณภาพ ด้านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านการประเมินคุณภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความสัมพันธ์** หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องผูกพันระหว่างของตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไปที่อาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ของตั้งแต่ 2 อย่าง ดังกล่าว คือ ทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร และทักษะทางวิชาการกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร
2. **ทักษะการบริหาร** หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่จะแสดงออกอย่างชำนาญในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ ตามแนวคิดของแคทซ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านเทคนิค
3. **ทักษะด้านความคิดรวบยอด** หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจกรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพโดยรวม เข้าใจความเชื่อมโยงหรือเกี่ยวข้องกันของขอบข่ายงานด้านต่างๆ ในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ สามารถที่จะประสานสัมพันธ์งานทั้งระบบ ตลอดจนมีความเข้าใจถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงงานด้านใดด้านหนึ่ง
4. **ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์** หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับคณะกรรมการประกันคุณภาพของโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าว ให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียนได้
5. **ทักษะด้านเทคนิค** หมายถึง ความสามารถหรือความชำนาญเฉพาะอย่างเกี่ยวกับการใช้เทคนิคต่างๆ ในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ อาจเป็นการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อ

การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถวิเคราะห์ วิธีการ กระบวนการ ด้านการใช้ อุปกรณ์ต่างๆภายในโรงเรียนได้

6. **ทักษะทางวิชาการ** หมายถึง ความสามารถหรือความชำนาญของผู้บริหารในการ บริหารงานวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดประสิทธิภาพ สูงสุด ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประเมินผล ด้านการนิเทศ ด้านการบริหาร บุคลากรทางวิชาการ

7. **ทักษะด้านการประเมินผล** หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนา งานด้านการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

8. **ทักษะด้านการนิเทศ** หมายถึง ความสามารถในการใช้กระบวนการร่วมกันทาง การศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มี คุณภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

9. **ทักษะด้านการบริหารบุคลากรทางวิชาการ** หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการ ใช้คนให้เหมาะสมกับงาน รวมถึงการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถที่จะทำงานด้านการ ประกันคุณภาพให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

10. **การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา** หมายถึง กิจกรรม หรือแนวปฏิบัติที่ผู้บริหาร จำเป็นต้องดำเนินงานเพื่อประกันว่า คุณภาพของการศึกษาได้รับการพัฒนายกระดับ ให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน ซึ่งครอบคลุม ขอบข่าย 3 ด้าน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และ การประเมินคุณภาพ

11. **การควบคุมคุณภาพ** หมายถึง การกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยการจัดทำข้อมูล พื้นฐานด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต โดยผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพ ของโรงเรียน และพัฒนาให้เข้าสู่มาตรฐานที่วางไว้ เพื่อกำกับการดำเนินงานของโรงเรียนให้ได้ผล ตามเกณฑ์มาตรฐาน

12. **การตรวจสอบคุณภาพ** หมายถึง การทบทวนคุณภาพและวิเคราะห์เพื่อรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย สำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของโรงเรียนด้านการประกัน คุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

13. **การประเมินคุณภาพ** หมายถึง กระบวนการติดตามและเปรียบเทียบผลการ ดำเนินงานของโรงเรียนว่าถึงเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใด มีเรื่องใดที่ควรปรับปรุงให้เข้าสู่ เกณฑ์มาตรฐาน รวมถึงการประเมินเพื่อขอรับรองมาตรฐาน จากองค์กรภายนอกโดยอาศัยเกณฑ์ มาตรฐานในระดับสากล

14. **ผู้บริหารโรงเรียน** หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้รับใบอนุญาต หรือ ผู้จัดการ หรือ ผู้อำนวยการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
15. **ทักษะ** หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกของคณะกรรมการประกันคุณภาพ ที่เกี่ยวกับระดับทักษะการบริหาร ทักษะทางวิชาการ และระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
16. **คณะกรรมการประกันคุณภาพ** หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพของโรงเรียนหรือมอบหมายให้ดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
17. **โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม** หมายถึง โรงเรียนเอกชน มาตรา 15(1) ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ที่เปิดการเรียนการสอนวิชาการศาสนาควบคู่กับวิชาสามัญ และได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงเป็นโรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15(1) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ โรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนจากรัฐเป็นรายเดือน อัตราร้อยละ 100 ร้อยละ 60 และร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐ
18. **สามจังหวัดชายแดนภาคใต้** หมายถึง จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส